

John of Damascus(?), *The Passion of Peter of Capitolias* (d. 715)

Stephen J Shoemaker, University of Oregon

Until now the only available translation of Peter of Capitolias' martyrdom was the Russian version that accompanies the text's edition by Korneli Kekelidze, published in 1915 in *Khristiānskī Vostok*. As a result, Western scholars have long relied instead on a French summary of the text published by Paul Peeters in 1939, which despite its merits is not sufficient for knowledge of this martyrdom.¹ The need for a translation of this important hagiographical text into one of the languages of modern western scholarship has long been voiced by scholars of the early medieval Near East, so that Sidney Griffith, for instance, identifies the translation of this *Passion* as "one of the pressing scholarly *desiderata* for the history of Christianity in the early Islamic period."² The text is known only in Old Georgian, where it survives in just a single manuscript, a menologion for the months of September and October. The manuscript is itself rather late, having been copied in 1565 at the Gelati monastery, one of the most important cultural centers in late medieval and early modern Georgia, and now it is preserved in the city museum of the nearby town Kutaisi.³

According to its title in the manuscript, Peter's martyrdom was written by "our holy and blessed father John, monk and priest of Damascus," an attribution, so it would seem, to perhaps the most important Eastern Christian intellectual of the eighth century, John of Damascus. Although it is difficult to be certain whether or not John of Damascus is in fact the author of this text, it is worth noting that Theophanes the Confessor identifies John of Damascus as the author of a martyrdom of Peter of Capitolias in his *Chronicle*, which Theophanes composed during the early years of the ninth century.⁴

It is true that the text survives only in a fairly recent Georgian manuscript, and such late attestation invites a measure of skepticism. Nevertheless, the text often seems quite knowledgeable about contemporary events and local geography (as noted especially in the notes to the translation), qualities which suggest that its author had good information at his disposal and was working in relatively close historical proximity to Peter's martyrdom. Its authorship by John of Damascus should not be completely excluded, but even if he is not the actual author, it is quite conceivable, perhaps even likely, that we have here a work of the early eighth century written not long after the events in question.

¹ Paul Peeters, "La passion de S. Pierre de Capitolias († 13 janvier 715)," *Analecta Bollandiana* 57 (1939): 299-333.

² Griffith, "Christians, Muslims, and Neo-Martyrs," 184.

³ MS Kutaisi - Gelati 4, fols 373-389v: David Thomas and Barbara Roggema, eds., *Christian Muslim Relations: A Bibliographical History, Volume 1 (600-900)*, History of Christian-Muslim Relations 11 (Leiden: Brill, 2009), 421.

⁴ Theophanes, *Chronicle* AM 6234 (Carolus de Boor, ed., *Theophanis chronographia*, 2 vols. (Leipzig: Teubner, 1883-5), 417).

Excerpts from John of Damascus(?), *The Passion of Peter of Capitolias* (d. 715)

5. . . . Who so encouraged those being led to death to long for martyrdom by the things that he said and the things that he did [as Peter], for he persuaded them to choose death on behalf of Christ rather than this fleeting life? In this way⁵ the fervor of his spirit and his state of mind were made known to all from his body like from a mirror, for he would loudly exclaim the joy of dying for Christ to those who were being dragged forth and hauled off, and he would call the lawless ones wretched and show even more determination of will to die than those who were willing to die, while he shared in the martyrdom of each one of the martyrs and said: “Remember the one who bore witness to the good confession under Pontius Pilate, for he was God and became a human being for our sake; for he was rich and willingly became poor for our sake, so that by his poverty we might become rich.⁶ He who judges the entire world with truth was judged by Pilate, so that he destroyed the judgment of death that was upon us. The Lord of glory scorned the shame of the cross, in order to adorn humankind with the crown of glory. . . . Let us preserve our seal, so that the evil spirits of the air will flee from us and the angels will receive our souls and lead them up to the flock of Christ, to the unfading green grass of rest, where the dwelling place of all the joyful saints is.” By crying out with such shouts, he increased the zeal of the brave, and he strengthened those who were broken and shattered and healed those who were feeble minded. For then he saw that the cloud of godlessness and the fog of seduction were widespread and that truth was violently oppressed by falsehood, when many who had vacillating thoughts were captivated by the ease of pleasures, by apostasy from the truth, and by falling willingly into falsehood. And some were attracted and won over through flattery, while others

⁵ Lit. “whence”: *ἄνωθεν*.

⁶ Cf. 2 Cor 8.9.

were stolen away by the promise of gifts. And once it happened that they broke some people through coercion by torture and beat them into exchanging light for darkness and made them renounce the name of our Lord Jesus Christ. Because of this he was enraged and distressed and forsaking life. He considered life unlivable⁷ and longed for death. And from that time on because of the dissolution⁸ he was stricken by the apostasies⁹ as if by stones. When he saw the world besieged by such evils, just like one who is in smoky and foul air longs to breathe pure air, so he too, truly of eternal memory,¹⁰ was longing to remove himself from this earthly life in order to depart the stinking evil of blasphemy by going forth to the pure place. He lamented even more, weeping dolorously, when he heard the servant and creature speaking blasphemy against the creator of all things, although no one dared to expose this blasphemous treachery, because of the wormwood's concealment with honey. For these seducers of the people maintained – explaining this all with false fairy-tales – that they served a single sovereign, brutishly saying that only the Father is God, and they professed that his Son and Word is a servant and a creature. And by dishonoring the Son, they dishonor the Father, for truly the one who does not honor the Son does not honor the Father who sent him.

[Peter publically denounces Islam as false and Muhammad as a fraud, deliberately provoking the authorities to act against him]

⁷ უცხოვრებოდ has no corresponding form in the lexica, although the meaning seems fairly clear; Kekelidze translates this instead as ничто, “nothing.”

⁸ განჯსნისა-ოჯს is difficult to translate here, and Kekelidze's translation does not offer much help. The translation above is fairly literal, but განჯსნა often translates the Greek λῶ, the meaning of which can also include “destruction.” Also possible is that Peter was distraught by the falling away of so many members of the Christian community, “because of [their] letting go [of the faith].”

⁹ Or “blasphemies.”

¹⁰ I have translated ნამდგლვე მარადის-მოსასვენებელი literally above, understanding it as related to the exclamations of “eternal memory” that are sung at the conclusion of Orthodox funerals and memorial services. Kekelidze translates merely with приснопамятный (“memorable, unforgettable”), which seems vague and insufficient.

7. Therefore they could not endure his extreme audacity, for it seemed challenging to those who heard his godly witness. That is why they made known the righteous things that had been said to them in writing to Umar, the son of Walid, the tyrant of the Arabs. Umar was a very cruel man with fear flowing from his eyes, who had authority over the Arabs settled in Jordan, and when he received their letter, he wrote to one named Zora, who had been given authority by him over the Trichora:¹¹ “Bring forth the holy one and question him as to whether the things that were said about him in writing were true. And if he denies their account, he is to be set free from torture, for you know that many people say many such worthless things through delirium,¹² since it is known that the mind suffers and is enfeebled along with the flesh. But if he seems resolved and insolent, having a steadfast and unchangeable mind, and he confirms these same thoughts and words, lock him up in prison and in chains and then make known what has been said in writing about him.” When Zora received this letter and he came to the city of Capitolias, he sat on the throne and ordered them to bring forth the holy one, who came forward having his confession ready from the beginning.¹³ Then Zora ordered that the ruler’s letter should be read aloud, and after it was read, he said to the holy one: “The emir,” – for so they call the ruler of the Arabs – “as an example of his love of humanity, has given you an opportunity to answer here, in order to avoid blame and save your life. It also seems right to us that if, on account of derangement from some illness, someone says something unseemly, not to penalize or impose

¹¹ The Trichora is the three cities of Capitolias, Gadara, and Abila in northern Jordan, which were part of the ancient Decapolis in this region.

¹² ცნობაგანსრულობის does not correspond to any form that I am able to find in the lexica or in the TITUS database. Kekelidze translates, во время болезни, “in times of illness.” The sense of the passage would seem to indicate that the word should mean something along these lines. Nevertheless, ცნობასრული means “fully conscious, alert,” according to Rayfield, *Georgian-English Dictionary*, vol. 2, 1574. Perhaps the infixed გან is then meant to shift the meaning to “unconscious,” although this would be unusual for Georgian. This is the solution, however imperfect it may be, that I have tried to reflect in the translation. Alternatively, perhaps this is either a misprint or a scribal error for ცნობავნებულების, a word meaning “madness” that occurs in a related form just a little below in Zora’s speech.

¹³ Or also possibly “having with him his original confession.”

punishment but instead to pardon him or her on account of the illness. Therefore how much of what they have written to the emir is true, for the law does not punish unintended¹⁴ transgressions? Spare yourself and do not hand over your flesh to torment and your spirit to death, for we have been taken by great concern and sympathy for you. But if you will not save yourself from torture, no one can save you: just deny what they say you said and go home alive.” His blood relatives were crying out similar things to him, and his close friends were sorrowfully urging and cautiously pleading: “Do not deliver yourself to death, o beloved!” Nevertheless, he shut his ears to these sorcerers, and when it became very silent, like a brave royal soldier of Christ, with great boldness and a fearless mind, he said to them: “I am speaking the truth; I am not lying.¹⁵ I do not ever recall any deception of the mind¹⁶ during the time of my illness, and what I said then is true.” ...

9. But he was ordered to appear before Umar at dawn. When the holy one was brought before him, he did not frighten him with rage but took on a calm appearance – not that he had been softened by a spirit of mercy but because he had become the mouth¹⁷ of his father the devil, who desires the perdition of all human beings and that they should not attain understanding of the truth. Then he said to him: “I have heard that you spoke many blasphemies, albeit in the throes of illness, and I believe that you were sick in your spirit on account of an illness of the flesh. But I also know that after your release from this illness you are saying the same things that you said while you were ill. Yet as evidence of my great love of humanity, I offer you a chance to escape judgment. Confess your error, and your mistake will be let go: there will be either life or death for you.” When the martyr for Christ heard this, he was neither afraid nor frightened and

¹⁴ Literally, “ignorant, unaware.”

¹⁵ Cf. Rom 9.1.

¹⁶ Literally, “my lying of the mind.”

¹⁷ Or “face.”

did not abandon courage of thought, but he responded even more audaciously and fearlessly than before. “I will not cease to worship Christ, whom I call my God. But you, being blind in mind, believe in a false prophet and proclaim him as the messenger of God. Behold, I am ready for the wounds, for crucifixion, for burning, and to delight in every kind of torture: I will delight in them; on account of them I will be joyful.” When the insatiable Umar heard this, he roared with his heart like a lion. Then he handed over the holy one to his father Walid, king of the Arabs, who ordinarily was savage and monstrous, but then, on account of illness, had naturally acquired an increase in wrath. He said to the holy one: “Why am I hearing talk about you?”¹⁸ So be it if you want to confess Jesus as God, even though he is a man and servant of the Creator. Why have you insulted our religion? Why have you said that our peaceful prophet is the master of deception and the father of lies?” And the holy one said to him: “I have not ceased nor will I cease to confess Christ as my God and Creator, the judge of the living and the dead, as he has authority over all things. Nevertheless this one who calls himself a prophet is called out as a slave of my Christ, as a liar and a deceiver. You have heard the cry of the father of God¹⁹ David, ‘I spoke before kings and was not ashamed.’²⁰ So you are a king, but you are not more honorable than God. Do you threaten me with tortures? These are sweeter to me than honey. Do you sentence me to death? It is preferable to me than life. Understand then that you cannot alter the resolve of my mind, for in Christ Jesus I live and move and have my being.²¹ This is my desire, this my longing: to die for

¹⁸ Literally, “Why are there callings to my ears about you?”

¹⁹ Or possibly “the godly father”: the form is uncommon. Nevertheless, below in §15 David is explicitly named the “father of God,” and so we translate here as well.

²⁰ Ps 118.46.

²¹ Cf. Acts 17.28. Version A and the Sinai version of the Old Georgian Acts of the Apostles do not include “and move and have my being.” Version B, however, includes the full passage from the Greek. See Ilia Abulaze, ed., საკმე მოციქულთა. ძველი ხელნაწერების მიხედვით, *Zveli k‘art‘uli enis zeglebi 7* (T‘bilisi: Sak‘art‘velos SSR mec‘nirebat‘a akademiis gamomc‘emloba, 1950); and Gérard Garitte, ed., *L’Ancienne version géorgienne des Actes des Apôtres d’après deux manuscrits du Sinaï*, Bibliothèque du Muséon 38 (Louvain: Publications universitaires, 1955).

my Christ, because he willingly died for me and rose on the third day and ascended with glory so that I might inherit life, which he promises for shedding one's blood eagerly on his behalf." ...

5.... ვინ ესრეთ განამჯნობნ. სიკუდიდ მიყვანებადთა. სურვიელად წამებისა მიმართ. მათ მიერ. რომელთა იგი იტყოდა და რომელთა იგი ჰყოფდა. რამეთუ არწმუნებდა საწუთოდას²² ამის ცხორებისა უფროდს აღრჩევად ქრისტეს-თვს სიკუდილსა: ვინადაც ყოველთა ეუწყებოდა. ვითარცა სარკისა-გან გუამით მისით. მჭურვალებად სულისაჲ. და ვითარებად ცნობისაჲ: რამეთუ სასმენელად მიმზიდველთა. და მიზიდულთა იტყვნ ჳმობით ნეტარებასა²³ ქრისტეს-თვს სიკუდილისასა. და უბადრუკ უწოდნ [377b²] უშჯულოთა. და სიკუდიდ მნებებელთასა.²⁴ იგი უმეტესსა აჩუენებნ სიკუდიდ ნებისა გულს-მოდგინებასა. ვიდრემდის თითოეულსა წამებულთაგანსა. თანაეწამებინ სჯინდისითა და იტყვნ: მოიჯსენეთ რომელმან იგი პონტოელისა პილატეს ზე წამა²⁵ კეთილი აღსარებაჲ. რამეთუ ღმერთი იყო და ჩუენ-თვს კაც იქმნა:²⁶ რამეთუ მდიდარ იყო და ჩუენ-თვს ნეფსით დაგლახაკნა. რათა ჩუენ მისითა სიგლახაკითა განვმდიდრდეთ: რომელი იგი შჯის ყოველსა ქუეყანასა²⁷ სიმართლით. პილატეს-გან განისაჯებოდა.²⁸ რათა ჩუენზედად იგი სიკუდილისა განჩინებად დაჰქსნას. უფალმან დიდებისამან სირცხული ჯუარისაჲ შეურაცხ ყო. რათა გვრგვნითა დიდებისაჲთა შეამკოს²⁹ კაცი: ... დავიცვათ ბეჭედი ჩუენი. რათა გუევლტოდინ ბოროტნი იგი სულნი ჰაერისანი. და

²² საწუთოსა.

²³ ნტ-რბდასა.

²⁴ მნებებელთადასა.

²⁵ წინაჲ.

²⁶ იქმნაჲ.

²⁷ ქუ-ნდასა.

²⁸ განისაჯებოდაჲ.

²⁹ შეამკოდს.

ანგელოზთა შეიწყნარნენ სულნი ჩუენნი. და ქრისტეს სამწყსოსა აღიყვანნენ.
დაუჭნობელთა მათ მწუანვილთა განსუენებისათა სადა ყოველთა მხიარულთა
წმიდათა მკვდრობად არს: ესევეითართა კმათა კმობითა. მკნეთასა აღმატებულ.
ჰყოფდა წადიერებასა: ხოლო დაკსნილთა და შერყეულთა განამტკიცებნ. და [378a²]
უძლურთა გულის-სიტყვთა განამრთელეზნ: ვინათგან უკუე ხედვიდა
უღმრთოებისა ღრუბელსა³⁰ და ნისლსა საცთურისასა განფენილად. და
ჭემმარიტებასა³¹ მიმძლავრებულად ტყუვილისა-გან. რაჟამს მრავალნი
დაუმტკიცებელისა გულის-სიტყვსა მქონებელნი საადვილითა გემოვნებათათა³²
წარიტყუენვოდეს. ჭემმარიტების-გან განდგომითა. და ტყუვილისა მიმართ ნეფსით-
განვრდომითა: და რომელნიმე ლიქნისა მიერ მიიზიდვოდეს. და მოინადირებოდეს:
ხოლო რომელნიმე ნიჭთა ქადებითა მიიპარვოდეს. იყვის ოდესმე. რომელ ვიეთმე
იძულებით ტანჯვითა დაჰკსნიდეს. და ნათლისა ბნელად განცვალება სცემდეს. და
მგომბარ ჰყოფდეს. სახელსა უფალისა ჩუენისა იესუ ქრისტესსა: ვინაცა ეძვნებოდა.
განიჭრებოდა. განსწირვიდა ცხორებასა. უცხორებოდ შეერაცხა ცხორებად. სუროდა
სიკუდილისა³³ და ამიერ განკსნისა-თვს. ვითარცა ქვებითა იცემებოდა გომბათ-გან:
ესევეითართა ბოროტთა-გან ხედვიდა რად სოფელსა³⁴ მოცვულად. ვითარცა
არმურიანსა და სულმყრალსა ჰაერსა შინა მყოფი. სურვიელ არნ ყნოსად წმიდისა
ჰაერისა. ეგრეთვე ესე ნამდვლვე [378b¹] მარადის-მოსაკსენებელი მოსურნე იყო

³⁰ ღრუბელსად.

³¹ ჭემმარიტრებასა in the edition is presumably a misprint.

³² გემოვნებდათათა.

³³ სიკდ-ლისად.

³⁴ ს-ფლსად.

გარეგანყოფად საწუთოდა ამის-გან. რათა გარდაწმედისა ადგილსა მიწევნითა წარიძლუნას. სულმყრალი იგი სიბოროტე გმობისაჲ: უფროდსა ამას გოდებდა სალმობიერითა ტირილითა. ესმოდა რად მონად და აგებული გმობით-სიტყუად³⁵ ყოველთა დამბადებელისა-თვს. დაღათუ ვერვინ იკადრებდა მხილებად³⁶ მგმობარსა მას სივერაგესა. თაფლით დაფარულებისა-თვს აფსინდისა. რამეთუ ესრეთ ჰგონებდეს ერის მაცთურნი იგი ცუდზღაპრობით მომთხრობელნი ამისნი. ერთმთავრობისა მსახურებად. ღმერთად მამისა ოდენ პირუტყულად თქუმითა. ხოლო ძესა და სიტყუასა³⁷ მისსა მონად აღიარებდეს და აგებულად. და უპატიოებითა ძისადათა მამასაჲ³⁸ უპატიო ჰყოფდეს ვითარმედ იგი ჭემმარიტად რომელი არა პატივსცემს ძესა. არა პატივსცემს მამასა. რომელმან მოავლინა იგი:

...

7. ვინადაცა ზეშთა აღმატებული იგი კადნიერებად მისი ვერ თავს-იდვეს.

რამეთუ მძიმე მათდა იყო სახილველი იგი მსმენელთა მათდა წამებისა მისისა საღმრთოდათა.³⁹ ამისთვის წერით [380b²] უწყებულ ყვნეს მათდა მიმართ თქუმულნი იგი მართლისანი: ომარისსა. ძისა ოლიდისსა. მძლავრისა არაბთადასა. რომელსა აქუნდა მთავრობად იორდანისა მკვდრთა არაბთაჲ: კაცსა ყოვლად სასტიკსა. და შიშისა მადინებელსა თუალთა-გან. რომელმან იგი მიიღო რად წიგნი მათი. მიუწერა

³⁵ სიტყ-ად.

³⁶ მხილებად.

³⁷ სიტყ-დასა.

³⁸ მ-მსადაცა.

³⁹ სღ-თოდსადათა.

ტრიხოდრო[დ]სა მთავრობისა მის მიერ ხუედრებულსა ზორაას სახელის-დებით.
მოყვანებად წმიდისა და გამოკითხვად მის-გან. უკუეთუ აქუს-ძია⁴⁰ ჭემმარიტებად.
წერით თქუმულთა მის-თვს. და უკუეთუ უარ-ყოს თქუმა მათი. თავის-უფლად
განტევებად⁴¹ იგი ტანჯვათა-გან: რამეთუ უწყით თქუმა მრავალთა [მიერ] მრავლისა
რადს უჯეროდს⁴² სიტყუაისად. ცნობაგანსრულობის-გან.⁴³ რამეთუ უწყის გონებამან.⁴⁴
თანაღმობილ და დაჯსნილ ყოფად ჯორცთავე თანა: ხოლო უკუეთუ მდგომობად და
კადნიერებად აჩუენოს. ქონებითა ცნობისა უქცეველისა და უცვალებელისადთა. და
მასვე ზრახვად და თქუმად დაამტკიცებდეს. საპყრობილითა და ბორკილითა
შეიცვედ იგი. და მიერ თქუმული წერით აუწყედ მას: ესე წიგნი რად მიიღო ზორაას.⁴⁵
და კაპიტოლელთა ქალაქად⁴⁶ [381a¹] მიიწია. დაჯდა საყდართა ზედა: და ბრძანა
მოყვანებად წმიდისა[დ]. რომელი იგი წარმოდგა ქონებულისა მის თანა აღსარებისა
პირველითგან. მაშინ უბრძანა ზორაა წარკითხვად წიგნი იგი მთავრისად. და
შემდგომად წარკითხვისა ჰრქუა წმიდასა: ვითარმედ ამირასა. რამეთუ ესრეთ
უწოდენ მთავრებსა არაბთასა. მოუცემიეს შენდა ჯუმევად. კაცთ-მოყუარებისა სახისა
ადგილად სიტყუს-გებისა. ლტოლვად ბრალობისა. და მიზეზად ცხორებისა: რომელი
ჩუენცა⁴⁷ სამართლად გუგონიეს. სენითა რადთმე⁴⁸ ცნობავნებულთა-თვს. თქუან თუ

⁴⁰ აქუს ძია.

⁴¹ განტევებდ-დ.

⁴² უჯეროს.

⁴³ ცნობაგანსრულობისგ-ნ.

⁴⁴ გონებდ-მ-ნ.

⁴⁵ ზორადს.

⁴⁶ ქალაქად.

⁴⁷ Correcting რუენცა in the edition.

⁴⁸ Correcting ჩადთმე in the edition.

რამდე უჯეროდ. არა დაშჯად. არცა პატიჟის მიჯდად. არამედ შეწყალებად მათდა
სნებისა-თვს: ვინადცა რაოდენი მოუწერიეს ამირასა ჭემმარიტ არს. რამეთუ
უმეცრებითა ბრალთა არა დაშჯის შჯული. არამედ ჰრიდე თავსა თვსსა. და ნუ
განსცემ ჯორცთა ტანჯვად. ხოლო სულსა სიკუდიდ. რამეთუ რიდობითა და
თანაღმობითა არამცირედითა შეპყრობილ ვართ შენ-თვს: გარნა არა თუ შენ იქსნე
თავი თვსი ტანჯვათა-გან. ვერვის ძალ-უც კსნა[ღ] [381a²] შენი. მხოლოდ უვარ-ყავ
რასა იგი იტყვან თქუმად შენ-გან. და წარვედ ცხოვნებული სახიდ თვსსა:
ესევითარსავე უკმობდეს სისხლთა მიერ თვსნი. და მეგობრობით შეთვსებულნი
საწყალობელად განაზრახებდეს. დაფარულად მოქენებდეს: ნუ განსცემ თავსა თვსსა
სიკუდიდ ჟ საყუარელო: ხოლო მან ყურნი დაიყვნა მსახრვალთა მიმართ: და ვითარ
ფრიადი დუმილი იქმნა.⁴⁹ ვითარცა მჯნემან ქრისტეს-მჯედარმან მეფისამან.⁵⁰
ფრიადითა კადნიერებითა. და შეუძრწუნებელითა ცნობითა თქუა მათდა მიმართ:
ჭემმარიტსა გეტყვ არა ვტყუვი. არა ოდეს მაჯსოვს ჩემი [არა]სიმრთელე⁵¹ ცნობისად.
ჟამისა მის-ებრ სნეულებისა ჩემისად. და რად იგი ვთქუ ჭემმარიტ არს მაშინ:

...

9. ხოლო განთიად ებრძანა წარმოდგომა[ღ] წინაშე ომარისსა. რომელმან იგი
წარიდგინა რად: არა რისხვით განაკრთო წმიდად იგი. არამედ მშუდი სახე იჩემა: არა
თუ წყალობით მომბაღმან სულითა. არამედ პირ მამისა მისისა ეშმაკისა ქმნულმან.

⁴⁹ იქმნა.

⁵⁰ Correcting მეფისამაეფ in the edition.

⁵¹ სიმერთელე.

რომელსა ჰნებავს ყოველთა კაცთა წარწყმედად. და არა მისლვად მეცნიერებასა
ქეშმარიტებისსა: ეტყოდა უკუე: მესმა მრავლისა გმობისა თქუმად შენი. არამედ სენსა
შინა მძვნვარესა. და მრწამს კორცთა სნეულებისა ძლით სნეულ ყოფად სულისაცა
შენისა: გარნა⁵² კუალად ვცან შემდგომად სენით განტევებისა მისვე თქუმად. შენ-გან.
რად იგი სთქუ სნებასა შინა: არამედ მრავლისა კაცთ-მოყუარებისა ჩუენებითა შენდა.
მოგმადლებ ლტოლვად ბრალისა-გან: აღიარე ცთომილებად. და განჯსნილ არს
ცთომად შენი: შენ ზედა იყავნ ცხორებაცა. შენ ზედავე სიკუდილი: ესე რად ესმა⁵³
ქრისტეს მოწა მესა. არა შეიშინა. არცა შეძრწუნდა. არა დაჰკსნა [382b²] სიმჯნე გულის-
სიტყვსად არამედ უფროდს პირველისა. კადნიერებით და უშიშად მიუგებდა: ქრისტე
ღმერთი ჩემი რომელ ჩემდა [ი]თქუა: და ამისდა მსახურებად არა დავსცხრები. ხოლო
თქუენ ბრმანი გონებითა. ცრუ წინადაწარმეტყუელისასა ირწმუნებთ: და ამას
მოციქულად ღმრთისა განსთქუამთ. აჰა მე მზა ვარ დაჰქრად. ჯუარცმად. დაწვად. და
ყოველთა საგუემელთა სახითა შუებად: ამათ ზედა მე ვიშუებდე. ამათ-თვს მხიარულ
ვიყო: ესე რად ესმა ომარს უძღებსა. გულითა იბრდღუენდა ლომებრ: და წარადგინა
წმიდად იგი თვსისა უკუე მამისა. ხოლო არაბთა სკიპტრის-მპყრობელისა ულიდისსა.
რომელსა ჩუეულებად⁵⁴ აქუნდა მძვნვარებად და საზარელებად: არამედ მაშინ თვთ
ბუნებითად მოეგო სენისა მიერ განვრცომად. მრისხანებისად: რომელმან თქუა
წმიდისა მიმართ. რად არიან შენ-თვს ჯმობილნი სასმენელთა ჩემთა: იყავნ ღმერთად
აღსარებად იესუდსი. რომელი იგი კაც არს და მონად დამბადებელისად. რადსალა აგინე

⁵² გარნად.

⁵³ ესმად.

⁵⁴ ჩუეულებად

სამსახურებელთა ჩუნთა. რაჲსა მშვიდი წინადაწარმეტყუელი ჩუნნი სთქუ მოძღურად
სიცრუვისა და მამად ტყუვილისა: და წმიდაჲ [383a¹] იგი ეტყოდა. მე არა დავსცხერ
არცა დავსცხრე ქრისტეს ჩემისა ღმერთად და დამბადებელად აღსაარებად:
მსაჯულად ცხოველთა და მკუდართა: ვითარცა ყოველთა ზედა მქონებელ არს
უფლებისა: ხოლო რომელი იგი იტყვს თავსა თვსსა წინადაწარმეტყუელ მონად
მწოდებელი ქრისტეს ჩემისა. მას მტყუვრად და მაცთურად. გასმიეს ღმრთისა-მამისა
დავითის კმობად: ვიტყოდე წინაშე მეფეთა და არა მრცხუნოდა: მეფე უკუე ხარ შენ.
არამედ არა ღმრთისაცა უპატიოსნეს: მაქადება ტანჯვათა. ტკბილ არიან იგი[ნი]
ჩემდა უფრომს თაფლისა: სიკუდილსა წინადამიდება.⁵⁵ ცხორებისა უფრომს
აღსარჩეველ არს იგი ჩემდა: გულის-ხმა ყავ⁵⁶ უკუე. ვითარმედ ვერ სცვალო სიმტკიცე
ცნობისა ჩემისაჲ. რამეთუ ქრისტე იესუმს მიერ ცხოველ ვარ. ვიძვრი და ვარ: ესე არს
სურვილი ჩემი. ესე გულის-თქუმაჲ. მოკუდომად ქრისტეს ჩემისა. ჩემ-თვს ნეფსით
მომკუდრისა-თვს და მესამესა დღესა აღდგომილისა.⁵⁷ და დიდებით
აღმალღებულისა. რათა და ვიმკუდრო ცხორებაჲ: რომელი აღუთქუამს მის-თვს
წადიერებით თვსისა სისხლისა [383a²] დამთხვეველთა-თვს: ...

⁵⁵ დამიდებაჲ.

⁵⁶ გ-ლის ჯ-ჲ ყავ.

⁵⁷ აღდგომილისაჲ.